



Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

ANKARA NÖBETÇİ İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

Duruşma istemlidir.

Yürütmenin Durdurulması Taleplidir.

DAVACI : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı
Oğuzlar Mah. Av. Özdemir Özok Sokak No:8 Balgat/ANKARA

VEKİLİ :
Aynı adreste.

DAVALI : T.C. Adalet Bakanlığı
Milli Müdafaa Caddesi, 06659, Kızılay/Ankara

D. KONUSU : Ceza Muhakemesi Kanunu, Avukatlık Kanunu ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi hükümleri uyarınca hükmedilen beraat vekalet ücretlerinin kesinleşmeden ödenmemesi uygulamasının sonlandırılmasına yönelik talebimizin zımnen reddine yönelik Adalet Bakanlığı işlemlerinin öncelikle yürütmesinin durdurulması ile devamlı iptaline karar verilmesi dava ve talebimizdir.

ACIKLAMALAR ve İPTAL NEDENLERİ

Meslektaşlarımız tarafından Türkiye Barolar Birliğine yapılan başvurularda Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Müdürlüğüne 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Türkiye Barolar Birliği Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi hükümleri uyarınca beraat eden sanık lehine hükmedilen vekalet ücretinin 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 5. maddesi uyarınca kesinleşmeden ödenmeyeceği yönünde verilen görüş sebebi ile beraat vekalet ücretlerinin kesinleşmeden ödenmediği bildirilmiştir.

Anayasa'nın 135. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, "*Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir*"

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 109. maddesine göre, Türkiye Barolar Birliği, bütün baroların katılımıyla oluşan, kamu kurumu niteliğinde, tüzel kişiliğe sahip bir meslek kuruluşudur. Avukatlık Kanunu'nun "Birliğin görevleri" başlıklı 110. maddesinin 19. bendinde bütün baroların



Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

katılımı ile oluşan kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Türkiye Barolar Birliğine “avukatların meslekte gelişmelerini teşvik edecek ve sağlayacak her türlü tedbiri almak”, “Yönetim Kurulunun görevleri” başlıklı 121. maddesinin 18 bendinde “..mesleğe ve meslek mensuplarına yönelik hak ihlallerine karşı avukatlık mesleğini ve meslektaşları savunmak ve bu konularda her türlü yasal ve idari girişimde bulunmak” görevleri verilmiştir.

Gerek Anayasa'nın verdiği mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak yükümlülüğü gerekse kanun koyucunun verdiği yukarıda alıntılanan görev ve yetki uyarınca, müvekkil kurum tarafından işbu bildirimler ile bildirim ekinde iletilen Ceza İşleri Genel Müdürlüğü yazısına yer verilen aşağıda ayrıntılarına yer verilecek yazılar üzerine hukuka aykırı uygulamanın sonlandırılması için “beraat ilamları yönünden kesinleşme şartı aranmasına dair yasal düzenleme bulunmadığı ve yürütülen hizmetin anayasal güvenceye sahip savunma hakkının gerçekleştirilmesi kapsamında kamu hizmeti niteliğinde adalet hizmeti olduğu dikkate alınarak avukat meslektaşlarımızın mülkiyet hakkının ihlaline yol açan beraat vekalet ücretlerinin kesinleşmeksizin ödenmemesine yönelik uygulamanın sonlandırılması” talebi ile 22002 sayılı yazı ile Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne, 22001 sayılı yazı ile Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığına 28.06.2024 tarihinde başvuruda bulunulmuştur.

Söz edilen talepler 28.06.2024 tarihinde Adalet Bakanlığının adaletbakanligi@hs01.kep.tr adresine ulaşmış olmakla birlikte bugüne kadar herhangi bir yanıt verilmeyerek müvekkil kurum talebi hem Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü hem de Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından zımnen reddedilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun “İdari makamların sükutu” başlıklı 10. maddesi “1. İlgililer, haklarında idari davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin yapılması için idari makamlara başvurabilirler.

2. (Değişik: 10/6/1994-4001/5 md.) Otuz gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer otuz günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Otuz günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren dört ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, otuz günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idari makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler.^[7]

3. (Mülga: 10/6/1994-4001/5 md.)” şeklinde olmakla beraat vekalet ücretlerinin kesinleşmeden ödenmemesine yönelik uygulamanın sonlandırılması talebimizin zımnen reddine yönelik işlemin aşağıda ayrıntıları ile açıklanacak gerekçeler uyarınca öncelikle yürütmesinin durdurulması devamla iptali gerekmektedir. Şöyle ki;



Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

1- Dava Konusu Zımnı Red İşlemi Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun Hükümlerine Aykırıdır.

Dilekçemiz ekinde sunulu Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı İdari İşler Müdürlüğü'nün 13.06.2024 tarih 204/14322 muh. sayılı yazısı ile Ankara 8. Genel İcra Dairesine yazılan yazıda “Adale Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün 19/06/2023 tarih ve E-19120602-045.02(045-02-0344-2023)-236/67567 sayılı yazıları gereğince “5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca beraat eden sanık lehine hükmedilen vekalet ücretini 5275 sayılı Kanunun 5inci maddesi uyarınca mahkeme kararı kesinleşmeden ödenemeyeceği”nin bildirildiği yer almaktadır.

Yazıda alıntılanan değerlendirme üzerine Adalet Bakanlığına yukarıda yer verilen başvurular yapılarak beraat vekalet ücretlerinin kesinleşmeden ödenmemesi uygulamasının sonlandırılmasına yönelik talepte bulunulmuştur.

Bilindiği üzere; Türkiye Barolar Birliği Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 14. maddesinin 4. fıkrası uyarınca beraat eden ve vekil veya müdafii ile temsil edilen sanık yararına Hazine aleyhine maktu avukatlık ücretine hükmedilir.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un “İnfazın koşulu” başlıklı 4. maddesi “Mahkûmiyet hükümleri kesinleşmedikçe infaz olunamaz.” şeklinde düzenlenmiştir.

Yukarıda alıntılanan Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün 19.06.2023 tarih 1236/67567 sayılı yazısına atıf yapan Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı İdari İşleri Müdürlüğü yazısında görüşte yer verildiği belirtilen 5275 sayılı Kanun'un "İnfazın dayanakları ve kimin tarafından izleneceği" başlıklı 5. maddesi ise “(1) Mahkeme, kesinleşen ve yerine getirilmesini onayladığı cezaya ilişkin hükmü Cumhuriyet Başsavcılığına gönderir. Bu hükme göre cezanın infazı Cumhuriyet savcısı tarafından izlenir ve denetlenir.” şeklinde düzenlenmiştir.

Bununla birlikte Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 4. ve 5. maddelerinin bütün olarak değerlendirilmesi gerektiği, 4. madde ile mahkumiyete ilişkin ceza ilamlarının kesinleşme şartına bağlandığı 5. madde ile de mahkeme tarafından kesinleşen ve yerine getirilmesi onaylanan ceza hükmünün yani mahkumiyet halinde ortaya çıkan cezanın infazının izlenmesi ve denetlenmesi için Cumhuriyet Başsavcılığına gönderileceğinin düzenlendiği açıktır.



Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Anılan yasa maddeleri incelendiğinde; maddelerin beraat ilamlarına ilişkin herhangi bir düzenleme içermediği görülmektedir. Beraat ilamları yönünden kesinleşme şartı aranmadığı dikkate alınarak beraat kararı sebebi ile verilen vekalet ücretlerinin ödenmesi için de kesinleşme aranmaması gerekmektedir.

2- Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve Avukatlık Kanunu'nu Hükümlerine Aykırı İşlem Sebebi ile Avukatların Mülkiyet ve Adil Yargılanma Hakkı İhlal Edilmektedir.

T.C. Anayasa'sının Başlangıç kısmının 6. paragrafında; her Türk vatandaşının Anayasa'daki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak, hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme hakkının olduğu açıklanmıştır. Anayasa'nın başlangıç kısmının Anayasa metnine dahil olduğu kabul edilmiştir.

Anayasa'nın 5. maddesi insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamayı devletin temel amaç ve görevleri arasında saymıştır. Devletin kişilerin mülkiyet hakkından ve hak arama hürriyetinden tam anlamıyla yararlanabilmeleri ve mülkiyet hakkının etkili bir şekilde korunması amacıyla yasal, idari, mali, yargısal ve diğer önlemleri alması gerekir.

Anayasa'nın 35. maddesinde "*Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.*" denilmektedir. Anayasa'nın anılan maddesiyle güvenceye bağlanan mülkiyet hakkı, ekonomik değer ifade eden ve parayla değerlendirilebilen her türlü mal varlığı hakkını kapsamaktadır.

Anayasa'nın 36. maddesinde "*Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.*" hükmü yer almaktadır.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu "*her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalete ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamak*" amacıyla avukatların "*..mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak*" görevini yürüttüklerini hükme bağlamıştır.

Avukatlık Kanunu'nun "Avukatlık ücreti" başlıklı 164. maddesi; "***Avukatlık ücreti, avukatın hukukî yardımının karşılığı olan meblâğı veya değeri ifade eder.***"



Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Yüzde yirmibeşi aşmamak üzere, dava veya hükmolunacak şeyin değeri yahut paranın belli bir yüzdesi avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabilir.

İkinci fıkraya göre yapılacak sözleşmeler, dava konusu para dışındaki mal ve haklardan bir kısmının aynen avukata ait olacağı hükmünü taşıyamaz.

Avukatlık asgarî ücret tarifesi altında vekâlet ücreti kararlaştırılamaz. Ücretsiz dava alınması halinde, durum baro yönetim kuruluna bildirilir. Avukatlık ücretinin kararlaştırılmamış olduğu veya taraflar arasında yazılı ücret sözleşmesinin bulunmadığı yahut ücret sözleşmesinin belirgin olmadığı veya tartışmalı olduğu veya ücret sözleşmesinin ücrete ilişkin hükmünün geçersiz sayıldığı hallerde; değeri para ile ölçülebilen dava ve işlerde asgari ücret tarifelerinin altında olmamak koşuluyla ücret itirazlarını incelemeye yetkili merci tarafından davanın kazanılan bölümü için avukatın emeğine göre ilâmın kesinleştiği tarihteki müddeabihin değerinin yüzde onu ile yüzde yirmisi arasındaki bir miktar avukatlık ücreti olarak belirlenir. Değeri para ile ölçülemeyen dava ve işlerde ise avukatlık asgari ücret tarifesi uygulanır.

Dava sonunda, kararla tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücreti avukata aittir. Bu ücret, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez, haczedilemez." şeklinde düzenlenmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 03.03.2004 gün ve E.2002/126, K.2004/27 sayılı kararında, "Avukatların hukuksal bilgi ve tecrübelerinden yararlanma, hak arama ve savunmada başvurulacak meşru yol ve vasıtaların başında gelir. ***Vekalet ücreti, savunma hakkının en önemli parçası olan hukuki danışmanlık görevinin, konunun uzmanı hukukçular tarafından yapılmasının doğal bir sonucudur. Avukatların mesleklerini serbestçe ve herhangi bir kaygı olmadan yapabilmeleri için yaptıkları hizmetin karşılığı olan makul bir ücret almaları gerekir...***" denilmiştir.

Dolayısıyla adaletin sağlıklı işlemesi, adil yargılanma ilkesinin tam olarak uygulanabilmesi, avukatlık mesleğinin niteliği ve görevi ifa ederken alınan ağır sorumluluklar, harcanan mesai ve emek düşünüldüğünde kamu hizmetinin daha iyi yürümesi için avukatın hak ettiği ücreti tam ve zamanında alması hukuk ve hakkaniyet gereğidir.

Nitekim Avrupa Konseyi'nin avukatlık mesleğinin İcrasındaki Özgürlükler Hakkında 9 nolu Tavsiye Kararında da, "avukatlık ücretini düzenleyen kanun ve düzenlemeler avukatlara makul düzeyde kazanç sağlayıcı ve kamunun hukuk ihtiyacını karşılayıcı nitelikte olmalıdır" denmektedir.

Anayasa Mahkemesinin 03.04.2014 tarih 2023/711 nolu Bireysel Başvuruya ilişkin kararında "42. Yargı kararlarının uygulanması "mahkemeye erişim hakkı" kapsamında değerlendirilmektedir. Buna göre, yargılama sonucunda mahkemenin bir karar vermiş olması yeterli değildir; ayrıca bu kararın etkili bir şekilde uygulanması da gerekir. Hukuk



Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

sisteminde, nihai mahkeme kararlarını, taraflardan birinin aleyhine sonuç doğuracak şekilde uygulanamaz hale getiren düzenlemeler bulunması veya mahkeme kararlarının icrasının herhangi bir şekilde engellenmesi hallerinde, “mahkemeye erişim hakkı” da anlamını yitirir (B. No: 2012/144, 2/10/2013, § 28).

43. AİHM, kesinleşmiş ve bağlayıcı bir yargı kararının, lehine karar verilen tarafın zarar görmesine rağmen infaz edilmemesi durumunda, Sözleşme'nin 6. maddesinin teminat altına aldığı mahkemeye erişim hakkının bir anlam ifade etmeyeceğini vurgulamaktadır. Hangi yargı makamı verirse versin, bir yargı kararının veya hükmünün infaz edilmesi, 6. madde anlamında “dava”nın tamamlayıcı unsuru olarak değerlendirilmelidir (bkz. Burdov / Rusya, B. No:59498/00, 7/5/2002, § 34).

44. Davaya taraf olan kişinin etkin korunması ve hukuka uygunluğun sağlanması, idarenin kendisi hakkında verilebilecek nihai yargı kararlarına uymasını gerektirmektedir. Şayet idare, yargı kararını uygulamayı reddediyor veya ihmal ediyor ya da onu uygulamayı geciktiriyorsa, bu durumda davada taraf olan kişinin davanın safahatı süresince yararlandığı Sözleşme'nin 6. maddesinde öngörülen teminatlar, her türlü varlık nedenini kaybetmektedir (bkz. Süzer ve Eksen Holding A.Ş. / Türkiye, B. No:6334/05, 23/10/2012, § 115).

45. AİHM, Sözleşme'nin 6. maddesi kapsamında bir yargı yerine ulaşma hakkının, sadece teorik olarak bu hakkın tanınmasını değil, aynı zamanda o yargı yerinden alınan nihai kararın icrasına yönelik meşru bir beklentiye de koruduğunu kabul etmiştir (bkz. Apostol / Gürcistan, B. No:40765/02, 28/2/2007, § 54).

46. Devlet, bir kurumu aleyhinde verilen nihai ve bağlayıcı mahkeme kararıyla ortaya konulan borcunu ifa etmemek için ekonomik kaynak yokluğunu mazeret olarak ileri süremez (bkz. Burdov / Rusya, B. No:59498/00, 7/5/2002, § 35).” belirlemelerine yer verilerek idarenin aleyhine verilen, kesinleşmiş ve infaz edilebilir yargı kararlarının infazını sağlamak için gerekli tedbirleri almamakla başvuranların mahkemeye erişim haklarını ihlal ettiği ve dolayısıyla Anayasa'nın 36. maddesini etkili sonuçları bakımından konusuz bıraktığı gerekçesi ile başvurucuların adil yargılanma haklarının, Mahkemece hükmedilen taşınmaz bedelinin idarece ödenmemesi nedeniyle başvurucuların, Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet haklarının ihlal edildiğine karar verilmiştir.

Anayasa'nın “Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması” kenar başlıklı 13. maddesi uyarınca temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyet'in gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.



Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan "Ölçülülük ilkesi"; elverişlilik, gereklilik ve orantılılık olmak üzere üç alt ilkedен oluşmaktadır. Elverişlilik, öngörülen sınırlamanın ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını; gereklilik, ulaşılmak istenen amaç bakımından sınırlamanın zorunlu olmasını, diğer bir ifadeyle aynı amaca daha hafif bir sınırlama ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını; orantılılık ise hakka getirilen sınırlama ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir.

Anayasa'nın "İdarenin bütünlüğü ve kamu tüzelkişiliği" başlıklı 123.maddesinin 1.fıkrasına göre; " *İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.* "

İdarenin kanuniliği ilkesi uyarınca idarenin teşkilatını ve faaliyetlerini kanunlara göre kurması ve yürütmesi gerekmekte ayrıca idarenin tüm eylem ve işlemleri kanuna dayanmalıdır. İdare, kanuna uygun olarak teşkilatlanmak ve **görevlerini kanunun verdiği yetkiler çerçevesinde yerine getirmek zorundadır**.

Keza Anayasa'nın 8. maddesi ile de yürütme yetkisi ve görevinin Anayasa'ya ve kanunlara uygun olarak kullanılacağı ve yerine getirileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda açıklandığı; üzere uzun süren yargılamalar ve bu süreçte avukatın sorumlulukları ile sarf ettiği emek ve çaba dikkate alındığında davalı idarenin avukatın hak ettiği alacağı hiçbir yasal dayanak bulunmaksızın geç ödemesine sebep olması idarenin yasallığı ilkesine de aykırıdır.

3- Dava Konusu İşlem İdarenin Mahkeme Kararlarına Uyma ve Karar Gereklilerini Yerine Getirilmesinde Gecikmeme Anayasal Yükümlülüğüne Aykırıdır.

Anayasa'nın 2. maddesi uyarınca sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'nde Anayasa'nın 138. maddesinin son fıkrası "*Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.*" demektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28. maddesinin 1. fıkrasında ise "*Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur.*" denmektedir.

Alıntılanan hükümler, "idarenin yargı kararlarına uymak ve bu kararlar doğrultusunda işlem yapmak" anayasal ve yasal zorunluluğunu düzenlemekte olup davalı idare



Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

işlemi herhangi bir yasal dayanağı bulunmadığı halde mahkeme kararı ile hükmedilen vekalet ücretinin ödenmemesine yani karar gereğinin yerine getirilmesinin geciktirilmesine yönelik olmakla yukarıda alıntılanan Anayasa hükmüne de aykırıdır.

4- Aynı Konuda Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu Denetçiliği Kurumunca Adalet Bakanlığına Tavsiyede Bulunulmuştur.

Bir meslektaşımız tarafından özetle müvekkili lehine hükmedilen beraat vekalet ücretinin ödenmesi için icra takibi başlattığı ve takibin 27.03.2024 tarihinde kesinleştiği bununla beraber başvuru tarihine kadar herhangi bir ödeme yapılmadığı, Mersin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 16/11/2023 tarihli ve E-19120602-(045-02- 1281-2023)-2578/117492 sayılı görüş yazısı gerekçe gösterilerek mahkeme kararı kesinleşmeden ödeme yapılamayacağı belirtiltiği, İcra ve İflas Kanunu'ndaki Devlet mallarının haczedilemeyeceğine ilişkin hüküm nedeniyle borçlu hakkında haciz işlemi yapılmasının imkânsız olduğu, Devlet karşısında zayıf olan vatandaşın, ilama dayalı alacağını icra yolu ile bile tahsil edememesinin kendilerini çaresiz bıraktığı belirtilerek bahse konu vekâlet ücretinin ödenmesi talebiyle yapılan başvuru üzerine;

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu Denetçiliği Kurumunun 13.08.2024 tarih 2024/8482-S.24.13262 sayılı kararı ile;

“19. Somut olayda; Mersin 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 29/03/2022 tarihli, 2021/376 E. ve 2022/114 K. sayılı beraat kararı ile sanık lehine vekâlet ücretine hükmedilmiş, ilama konu vekâlet ücretinin Mersin Cumhuriyet Başsavcılığında tahsil edilmesi için 22/02/2023 tarihinde, Mut İcra Müdürlüğünün 2023/189 sayılı dosyasında icra takibi başlatılmış ve icra takibi kesinleşmiştir. İdare tarafından ise söz konusu vekâlet ücretinin ödenmesi için mahkeme kararının kesinleşmesi gerektiği ve karar kesinleştikten sonra ödemenin gerçekleştirileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda uyumsuzluğun, beraat kararında sanık lehine hükmedilen vekâlet ücretinin tahsili için mahkeme kararının kesinleşmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplandığı anlaşılmıştır.

20. Gerek medeni usul gerekse icra ve iflas hukukumuzda benimsenmiş olan temel ilkeye göre; bir karara karşı istinaf veya temyiz yoluna başvurulmuş olması, kural olarak o kararın yerine getirilmesini durdurmamaktadır (HMK m.350, m.367). Dolayısıyla mahkeme kararlarının kesinleşmeden icraya konulması kural olup karar kesinleşmeden icra takibi yapılamaması ise istisnadır. Bu yöndeki istisnalar, verilen mahkeme kararların kesinleşmeden icrası ve daha sonra hükmün bozulması halinde, telafisi imkânsız durumların ortaya çıkabileceği düşünülerek mevzuatta ayrıca düzenlenmiştir.

21. Yerine getirilebilmesi için kesinleşmesi gereken mahkeme kararlarına örnek olarak; taşınmaz mal ile ilgili aynı haklara ilişkin ilâmlar, kişiler ve aile hukukuna ilişkin ilâmlar



Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

(HMK m.350/1, m.367/1; İİK m.36), kira tespit ilamları (12.11.1979 tarih 1979/1-3 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı), menfi tespit davasına ilişkin ilamlar (İİK m.72), yabancı mahkeme ilamlarının tenfizi hakkındaki kararlar (MÖHUK m.41/2), Sayıştay kararları (6085 sayılı Sayıştay Kanunu m.53) verilebilir.

22. Ceza yargılamaları açısından ise 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 223'üncü maddesinde hüküm olarak; beraat, ceza verilmesine yer olmadığı, mahkûmiyet, güvenlik tedbirine hükmedilmesi, davanın reddi ve düşmesi kararı sayılmış olup 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesinde sadece mahkûmiyet hükümlerinin kesinleşmedikçe infaz olunamayacağı düzenleme altına alınmıştır. **Beraat kararı da dâhil olmak üzere hüküm olarak sayılan diğer kararların yerine getirilmesi konusunda ilamın kesinleşmesi gerektiği yönünde ise mevzuatta herhangi bir düzenleme getirilmemiştir.**

23. İdare tarafından başvuruya konu vekâlet ücretinin ödenememesine dayanak gösterilen görüş yazısında yer verilen Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 09/11/2021 tarih ve 2021/4622 esas, 2021/9932 karar sayılı ilâmında da mahkûmiyete ilişkin ceza ilâmının tazminat ve yargılama giderlerine ilişkin kısımlarının kesinleşmeden takibe konu edilemeyeceğinin belirtildiği, görüş yazısında yer verilen diğer Yargıtay içtihatlarının ise zaten mevzuatta açıkça düzenlenmiş olan istisnalar kapsamındaki taşınmaz mal ile ilgili aynî haklara ilişkin ilamlar ile menfi tespit davasına ilişkin ilamlar hakkında olduğu ve anılan içtihatlarda beraat kararlarının kesinleşmeden takibe konu edilemeyeceğine dair bir tespit bulunmadığı anlaşılmıştır.

24. Konuyla ilgili olarak; Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin 02/12/2011 tarihli, 2011/19187 E. ve 2011/26516 K. sayılı kararında: "Ceza mahkemelerinin, tazminata ve yargılama giderlerine ilişkin hükümleri ilamlı icra takibine konu edilebilir. 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 4. maddesi uyarınca mahkumiyet hükümleri kesinleşmedikçe infaz olunamaz. **Mahkumiyet kararının eklentisi olarak hükmolunan tazminat, yargılama giderleri ve avukatlık ücretinin de hüküm kesinleşmedikçe asla tabi olarak infazı istenemez. Somut olayda ise takibe konu edilen Konya 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin yukarıda anılan ilamının konusu ceza mahkumiyeti içermeyen, haksız tutuklama nedenine dayalı olarak tesis edilen tazminata ilişkin olup, takibe konulabilmesi için kesinleşmesine gerek bulunmamaktadır...**" demek suretiyle ceza mahkemesinde mahkumiyet dışında verilen kararın kesinleşmeden takip konusu yapılabileceği belirtilmiştir.

25. Yargıtay 8. Hukuk Dairesi'nin 03/10/2013 tarihli, 2013/7585 E. ve 2013/14130 K. sayılı kararında da benzer şekilde: "Ceza Mahkemeleri'nin tazminata ve yargılama giderlerine ilişkin hükümleri ilamlı icra takibine konu edilebilir. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'unun 4. maddesi uyarınca mahkumiyet hükümleri kesinleşmedikçe infaz olunamaz. Mahkumiyet kararın eklentisi olarak hükmolunan tazminat,



Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

yargılama giderleri ve avukatlık ücretinin de hüküm kesinleşmedikçe asla tabi olarak infazı istenemez. Somut olayda ise takibe konu edilen Bursa 3. İcra Ceza Mahkemesi'nin yukarıda anılan ilamın Ceza Mahkemesinden verilen hükmün açıklamasının geri bırakılmasına ilişkin olup yazılan karar mahkumiyet hükmü içerdiği kabul edilemez. (HGK 01.02.2012 gün 2011/19-639 E 2012/30 K) Bu durumda dayanak ilamın tazminat ilamı olduğu ve kesinleşmeden takip konusu yapılabileceği düşünülmelidir.” ifadelerine yer verilmiştir.

26. Başvuranın iddiaları, idarenin konuyla ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat, yargı kararları ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; yerine getirilebilmesi için kesinleşmesi gereken mahkeme kararlarının ilgili kanunlarda istisna olarak düzenlendiği, mahkûmiyete ilişkin ceza ilamlarının tazminat ve yargılama giderlerine ilişkin kısımlarının da bu kapsamda sayıldığı ancak beraat kararlarının yerine getirilebilmesi için kesinleşmesi gereken istisnalar kapsamında olmadığı, dolayısıyla başvuruya konu beraat kararında hükmedilen vekâlet ücretinin karar kesinleşmediğinden bahisle ödenmemesinin hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır.” gerekçelerine yer verilerek **başvurunun kabulü ile Mersin 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 29/03/2022 tarihli, 2021/376 E.ve 2022/114 K. sayılı beraat kararı ile sanık lehine hükmedilen vekâlet ücretinin ödenmesi konusunda ADALET BAKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA** karar verilmiştir.

Kamu Denetçiliği Kurumunun yukarıda alıntılanan kararı da davamızın haklılığını ortaya koymaktadır.

Gerek dilekçemizde açıklanan nedenler gerekse yukarıda alıntılanan “beraat vekalet ücretlerinin kesinleşmeden ödenmemesi uygulamasının sonlandırılmasına yönelik talebimizin zımnen reddine” yönelik dava konusu işlemlerin öncelikle yürütmesinin durdurulması devamlı iptalini talep etme zorunluluğu doğmuştur.

5- Yürütmenin Durdurulması Talebimiz

İdari Yargılama Usul Kanunu md. 27/2 uyarınca “Danıştay veya idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, davalı idarenin savunması alındıktan veya savunma süresi geçtikten sonra gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler.” md. 27/5 uyarınca ise “Yürütmenin durdurulması istemli davalarda 16 ncı maddede yazılı süreler kısaltılabileceği gibi, tebliğin memur eliyle yapılmasına da karar verilebilir”

Dava konusu zımni red işlemi ile mahkeme karar gereklerinin yerine getirilmemesi sebebi ile adil yargılanma ve mülkiyet hakkına aykırı uygulamalar devam edeceğinden yukarıda yer alan Kamu



Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Denetçiliği Kurumu kararının aksine uygulamalar ile kurum kararı işlevsiz kılınacağından yürütmesinin durdurulmasını talep zorunluluğu doğmuştur.

Ayrıca hukukun üstünlüğu, hukuk devleti, Anayasa'nın yukarıda ayrıntıları ile yer verilen düzenlemelerine aykırılık teşkil eden dava konusu sebebi ile meslektaşların mülkiyet hakkına müdahale teşkil ettiğinden ayrıca insan haklarına dayanan hukuk devleti ve toplumun adalet duygusunda telafisi olanaksız zararlar doğacağından bu durumun önlenmesi için yargılama sonuçlanıncaya kadar dava konusu işlemlerin yürütmenin durdurulmasını talep zorunluluğu doğmuştur.

SONUÇ VE İSTEM : Yukarıda açıklanan ve resen tespit edilecek nedenlerle;

Ceza Muhakemesi Kanunu, Avukatlık Kanunu ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi hükümleri uyarınca hükmedilen beraat vekalet ücretlerinin kesinleşmeden ödenmemesi uygulamasının sonlandırılmasına yönelik talebimizin zımnen reddine yönelik Adalet Bakanlığı işlemlerinin öncelikle yürütmesinin durdurulması ve devamla iptali ile yargılama giderleri ile vekalet ücretinin karşı taraf üzerinde bırakılmasını saygılarımızla talep ederiz.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı
Vekili

11

Eki:

1. Kişisel verilerden arındırılmış örnek başvurular ve ekleri
2. 28.06.20224 tarihli 22002 sayılı ve 22001 sayılı başvurular
3. Talep yazılarının Adalet Bakanlığı kep adresine ulaştığına ilişkin ekran görüntüsü çıktıları
4. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı İdari İşler Müdürlüğü'nün 13.06.2024 tarih 2024/14322 Muh. sayılı yazısı
5. Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu Denetçiliği Kurumu'nun 13.08.2024 tarih 2024/8482-S.24.13262 sayılı Tavsiye Kararı